

Rapport 2007:118

Arkeologisk utredning etapp 1 och 2 samt förundersökning

Kvarsebo-Vrångsjö

Ombyggnad av elledningsnät

Intill RAÄ 9, 43 m fl
Kvarsebo socken
Norrköpings kommun
Östergötlands län

Anna Börjesson

Kvarsebo-Vrångsjö

Ombyggnad av elledningsnät

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning.	4
Syfte	4
Metod och dokumentation	4
Resultat och tolkning	4
Referenser	5
Tekniska uppgifter.	6

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

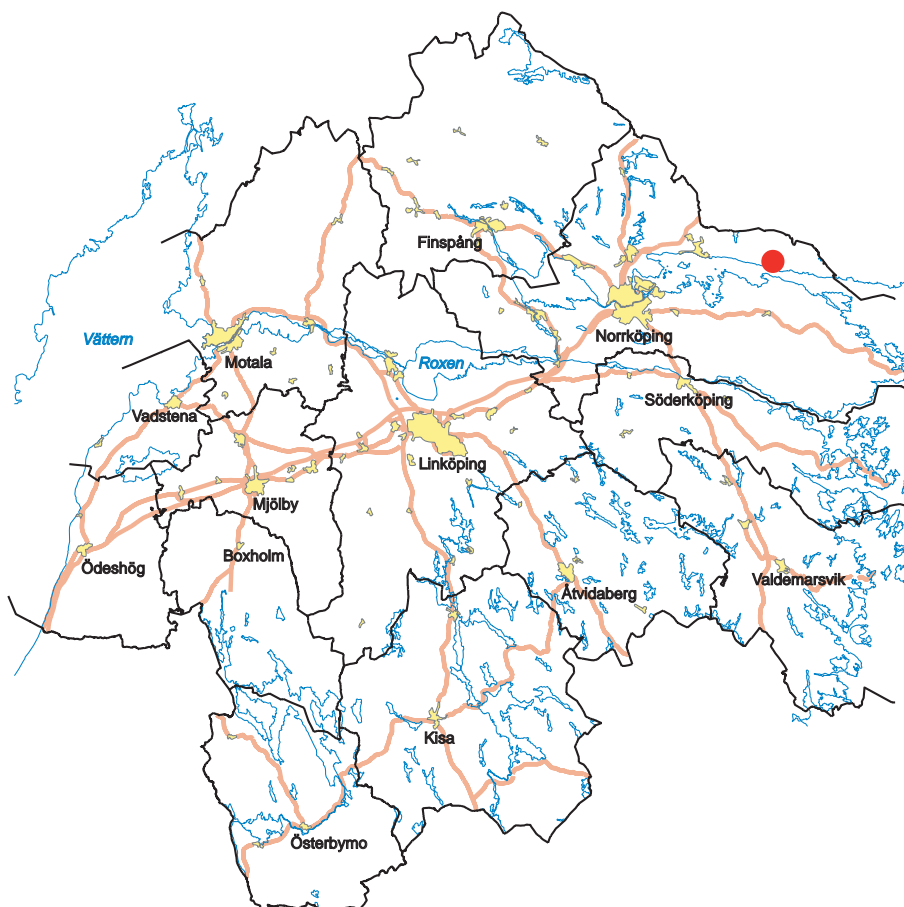
Sammanfattning

Östergötlands länsmuseum utförde 2003 en arkeologisk utredning och förundersökning inom ovan rubricerad sträcka. Utredningen och förundersökningen utfördes inför och i samband med nedläggning av en elkabel.

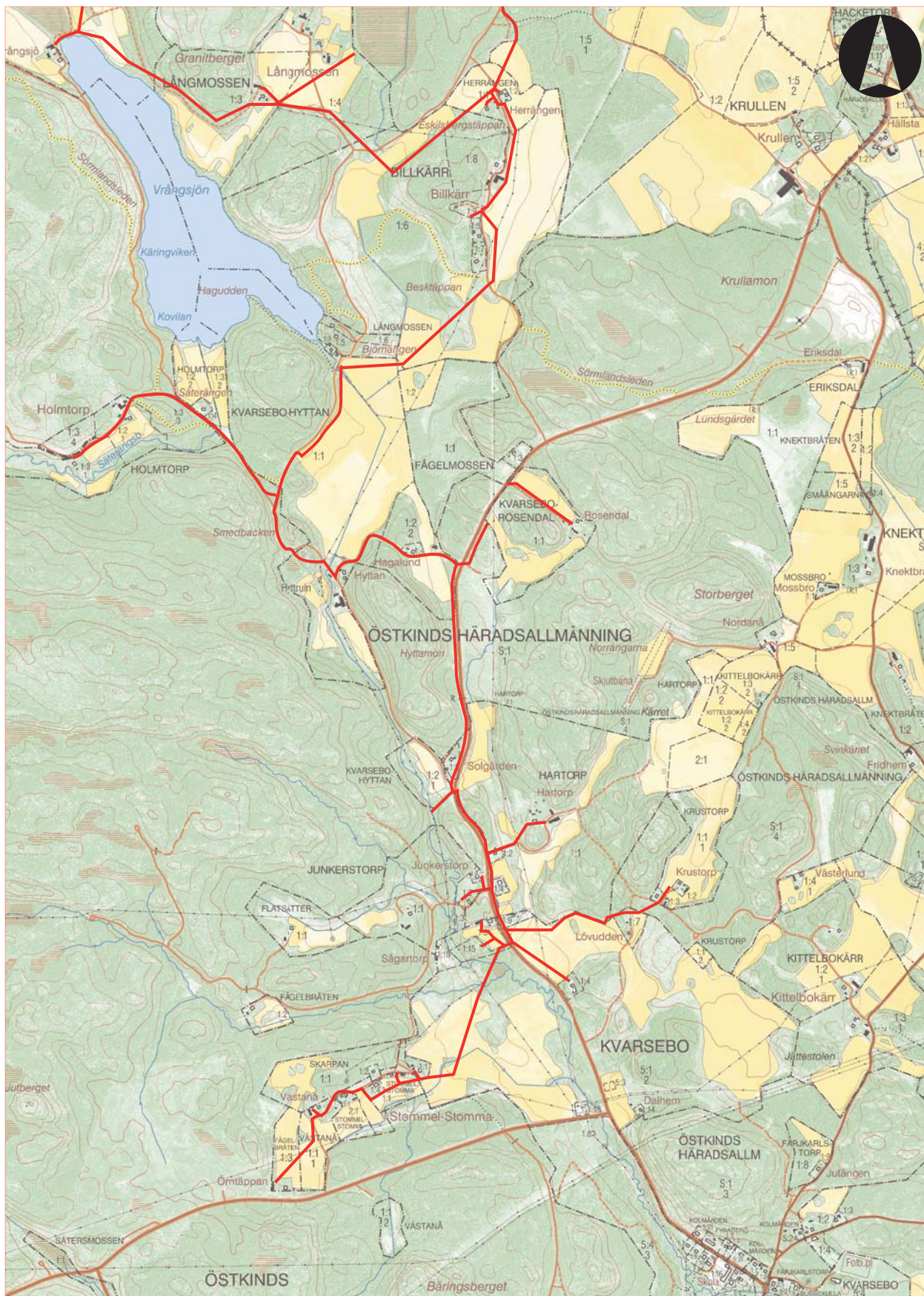
Vid utredningen påträffades flera potentiella boplatsslägen i anslutning till tidigare funna stenxor från mesolitisk tid.

Vid förundersökningen påträffades dock inget av arkeologiskt intresse.

Anna Börjesson
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med aktuella schaktsträckor markerade. Skala 1:20 000.

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde en arkeologisk utredning föranledd av planerad utbyggnad av det befintliga elnätet mellan Kvarsebo och Vrångsjö i Kvarsebo socken. Utredningen i form av kart och arkivstudier utfördes sommaren 2003 efter beslut från Länsstyrelsen i Östergötlands län. Utredningen i form av fältinventering och förundersökningen i form av antikvarisk kontroll utfördes hösten 2003 och vår 2004.

Uppdragsgivare var Vattenfall Östnät AB vilka även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för utredningen i form av arkiv och kartstudier var Ann-Charlott Feldt samt ansvarig för utredning i fält samt förundersökningen i form av antikvarisk kontroll var Mattias Schönbeck. Ansvarig för rapportarbetet är Anna Börjesson.

Områdesbeskrivning

Området Kvarsebo-Vrångsjö är kuperat och skogsbevuxt med inslag av ängs och åkermarker.

Stora delar av ledningssträckningen är förlagd till nivåer mellan 50 och 75 m ö h.

Fornlämningsbeståndet i ledningssträckningens närområde utgörs till största delen av fyndplatser för lösfynd som i samtliga fall består av stenyxor (RAÄ 19, 43-46 och 73). RAÄ 19 och 73 ligger direkt i ledningssträckningen. De påträffade lösfynden pekar på att det funnits stenåldersbosättningar i närområdet.

Tidigmesolitiska boplatser har påträffats på nivåer mellan 60 och 80 m ö h i samband med inventeringar i Södertörn (Hammar & Wikell 1994) Dessa har daterats till perioden 9250-8550 BP.

Mellanmesolitiska boplatser har påträffats bl a i Gullvagnen i Krokeks sn (RAÄ 85) som dateras till 8100 BP (Larsson m fl 1997). En strandlinje motsvarande 7000 BP ligger på ca 50 m ö h. Vid denna tid utgjordes området av fastland. Från söder sträckte sig en havsvik in i landet upp till området vid nuvarande Hartorp och Junkerstorp, där flera lösfynd av stenyxor gjorts. Vid ca 75 m ö h utgjordes landskapet i det här aktuella området av ett skärgårdslandskap.

Från historisk tid finns flera lämningar, bl a passerar ledningssträckningen genom en hyttmiljö där namnet Hyttan i de skriftliga källorna finns belagt 1543. Inom området finns två registrerade fornlämningar RAÄ 9 som utgörs av hyttruinen och RAÄ 26

som består av lämningar efter en smedja. I området finns också slagghögar. Hyttan har tillhört Tunabergs bergslag i Södermanland och har med största sannolikhet ett medeltida ursprung. Hyttmiljöer med hög ålder ses vanligen som ytterst skyddsvärda.

Den historiska bebyggelsen inom området är relativt sent etablerad. Långmossen uppträder första gången 1665. Vrångsjö omnämns 1605 som ett arv och eget torp och Billkärr finns omnämnt 1685 som skattlagt häradstorp. Herrängen är känt sedan 1555. Hartorp fanns på plats 1621. Krustorp uppträder som skattetorp 1695. Fågelmossen uppträder 1813, Björklund 1825, Junkerstorp 1708 och Holmtorp 1715. Skarpan är en uppodlingslägenhet från 1807. Stommelstomma uppträder 1708 under namnet Stommer Ständ. Fågelbråten finns omnämnd i kyrkboken år 1700 och Örntäppan omnämns som en del av torpet 1774. Rosendal finns omnämnt som skattetorp i jordboken 1695. Huvuddelen av bebyggelsen saknar sannolikt medeltida anor även om det är troligt att den i många fall är äldre än äldsta skriftliga belägg.

Syfte

Syftet med undersökningarna var att försöka koppla de många lösfynden till boplatzlägen samt att tillse att lagskyddade fornlämningar inte berördes av markreppen inom den planerade ledningssträckningen. Ledningsdragningen skulle i första hand anpassas så att fast fornlämning inte kom till skada men om det inte var möjligt skulle fornlämningen undersökas och dokumenteras vad gällde karaktär, omfattning och datering. Om lämningarna hade en avsevärd omfattning skulle länsstyrelsen kontaktas för vidare beslut i ärendet.

Metod och dokumentation

Den arkeologiska utredningen genomfördes i form av arkiv och kartstudier samt inventering av den planerade ledningssträckningen. Den antikvariska kontrollen gjordes vid schaktning på de platser som bedömdes vara av arkeologiskt intresse.

Resultat och tolkning

Vid den antikvariska kontrollen påträffades inget av arkeologiskt intresse.

Referenser

Larsson M. & Lindgren C. & Nordqvist B. 1997.
Regionalitet under mesolitikum. Red Larsson
M & Olsson E. Regionalt och interregionalt.
Riksantikvarieämbetet. Arkeologiska undersök-
ningar. Skrifter nr 23.

Hammar D. & Wikell R. 1994. *Nyupptäckta stenål-
dersboplatser på Södertörn*. Arkeologi i Sverige
3.

Åkerlund A, Risberg J, Hammar D, Wikell R, Lut-
hander A, Pettersson M, Andersson A, Asplund
M. 2002. *Projektet "Människan i det tidiga
landskapet"*.

Stockholm Archaeological Reports-SAR Field Stu-
dies Nr 8, 2002

Tekniska uppgifter

Lokal	Kvarseboområdet
Socken	Kvarsebo
Kommun	Norrköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	Intill bl a RAÄ 43-46 och 9
Ekonomiska kartans blad	9G1j Hällfallstorp, 9G0j Kvasebo
Typ av undersökning	Arkeologisk utredning etapp 1 och 2, arkeologisk förundersökning
Länsstyrelsens diarienummer	431-10560-03
Länsstyrelsens handläggare	Carin Claréus
Länsstyrelsens beslut	2003-10-17
ÖLM diarienummer	315/03
ÖLM projektnummer	6660
Uppdragsgivare	Vattenfall Östnät AB
Kostnadsansvarig	Vattenfall Östnät AB
Projektledare	Mattias Schönbeck
Personal	Mattias Schönbeck
Fältarbetstid	2003-10-22—2003-10-23 samt 2004-06-07. Sammanlagt 18 h.
Fynd	Nej
Foto	Nej
Analys	Nej
Grafik	Johan Levin
Renritning	-
Grafisk form	Johan Levin
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket dnr 507-99-499
ISSN 1403-9273	Rapport 2007:118 © Östergötlands länsmuseum

Östergötlands länsmuseum utförde 2003 en arkeologisk utredning och förundersökning inom sträckan Kvarsebo-Vrångsjö i Kvarsebo socken. Utredningen och förundersökningen utfördes inför och i samband med nedläggning av en elkabel.

Vid utredningen påträffades flera potentiella boplatslägen i anslutning till tidigare funna stenyxor från mesolitisk tid.

Vid förundersökningen påträffades dock inget av arkeologiskt intresse.